

KOOPERATİF VE ÜST KURULUŞLARININ DENETİMİNE DAİR YÖNETMELİK

7339 sayılı Kooperatifler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik yapılmasına Dair Kanun kapsamında; 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 65 inci ve 69 uncu maddelerine dayanılarak çıkarılan 01.02.2022 tarihli ve 31737 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olan; "Kooperatif ve Üst Kuruluşların Denetimine Dair Yönetmelik" ile "... Kooperatiflerin finansal tablolarının kooperatiflerin tabi olduğu mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uygun bir şekilde hazırlanmasının, gelir ve giderlerinin dayanağını oluşturan belgelerin ilgili mevzuata uygun olarak düzenlenmesinin, hesapların belgeler ile uyumlu olmasının sağlanması ile yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu içerisinde yer alan mali bilgilerin doğruluğunun tespiti hususlarında yapılacak olan bağımsız dış denetimin ilke ve çerçeveleri belirlenmiştir.

**YAPI RUHSATI ALINMIŞ VE ORTAK SAYISI 100
VEYA DAHA FAZLA OLAN**

FAAL

YAPI KOOPERATİFLERİ

**(Konut Yapı Kooperatifleri, Sanayi Sitesi Yapı
Kooperatifleri, Toplu İşyeri Yapı Kooperatifleri)**

DIŞ DENETİME TABİDİR.

- Bu kapsamda; ilgili yönetmeliğin 15 inci maddesinde kimlerin dış denetime tabi olduğu hususlarına yer verilmiş olup;
- **AŞAĞIDAKİ ŞARTLARDAN BİRİNİ SAĞLAYAN FAAL KOOPERATİFLER DİŞ DENETİME TABİDİR:**

YAPI RUHSATI ALINMIŞ VE ORTAK SAYISI 100 VEYA DAHA FAZLA OLAN FAAL YAPI KOOPERATİFLERİ
DİŞ DENETİME TABİDİR

(Konut Yapı Kooperatifleri, Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifleri, Toplu İşyeri Yapı Kooperatifleri) konularında faaliyet gösteren kooperatifler.

- Bu Yönetmelik uyarınca **“dış denetime tabi olduğu halde söz konusu denetimi yaptırmayan kooperatiflerin finansal tabloları, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu ve ibra konularında alınan genel kurul kararları geçersizdir.”** denilmektedir.

DİŞ DENETİMİ YAPMAYA YETKİLİ OLANLAR

Yine aynı yönetmeliği 14 üncü maddesinde dış denetim yapmaya yetkili olanlara atıfta bulunularak;

“(1) Bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen kooperatiflerin dış denetimi;

a) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler,

b) **1/6/1989 tarihli ve 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa tabi meslek mensupları,**

c) İlgili Bakanlıkça dış denetimle yetkilendirilen, bağlı olunan merkez birlikleri veya merkez birliği kurulamamışsa bağlı olunan birlikler tarafından yapılabilir.

(2) Dış denetime tabi olan kooperatiflerin genel kurullarında, dış denetimi yapmak üzere yukarıdaki fıkrada sayılanlardan biri seçilir.” hükümlerine yer verilmiştir.

- Yukarıda bahsi geçen hükümlerden de anlaşılacağı üzere hukuki durumu **faal, yapı ruhsatı almış ve ortak sayısı 100 veya daha fazla olan faal yapı kooperatiflerinin dış denetime tabi olacağı açıktır.**

**DIŞ DENETİM YAPTIRMAYAN
FAAL YAPI KOOPERATİFLERİN
(ortak sayısı 100 veya daha fazla olan)
FİNANSAL TABLOLARI, YÖNETİM KURULU
YILLIK FAALİYET RAPORU VE İBRA
KONULARINDA ALINAN GENEL KURUL
KARARLARI GEÇERSİZ OLACAKTIR**

- Dış denetim yaptırmamanın; finansal tablolar, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporu ve ibra konularında alınan genel kurul kararlarının **geçersiz olacağı** gerçeğinden hareketle kooperatifler açısından telafisi zor hukuki sonuçların doğacağı dikkate alındığında;
- Faal, yapı ruhsatı almış ve ortak sayısı 100 veya daha fazla olan FAAL yapı kooperatiflerinin; **Genel Kurul Gündeminde dış denetçinin seçilmesi ile dış denetçiye verilecek ücretin belirlenmesi maddesinin olması gerektiği,**
- Yukarıda sayılan şartları taşıyan kooperatif toplantılarında gündemde dış denetime dair madde yok ise “Kooperatif ve Üst Kuruluşların Denetimine Dair Yönetmelik” gereğince **buna ilişkin gündem maddesi konulması yönünden karar alınmasının gerekliliği Genel kurul toplantısına katılacak Bakanlık Temsilcilerince divan heyeti ve genel kurula izah edileceğinin ve bu yönde madde eklenmesinin sağlanacağıın,**

DIŞ DENETÇİNİN NİTELİKLERİ

- **MADDE 16 – (1)** Bu Yönetmelik uyarınca dış denetim faaliyeti yürütebilmek için;
- a) Türk vatandaşı olmak ve medeni hakları kullanma ehliyetine sahip bulunmak,
- b) Kamu haklarını kullanmaktan yoksun bırakılmış olmamak,
- c) Devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından ya da 1163 sayılı Kanun hükümlerine göre mahkûm olmamak,
- ç) En az lisans düzeyinde diploma sahibi olmak kaydıyla 3568 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ilgili meslek odasına kayıtlı serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşavir unvanına sahip olmak veya bu unvanları haiz olma koşulu hariç bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında öngörülen diğer niteliklere sahip olmak koşuluyla denetim yetkisi verilen birlik/merkez birliğinde denetimle görevli personel olmak,
- d) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler hariç olmak üzere dış denetçi eğitimini tamamlamış olmak,
- e) Görevi süresince, dış denetim işlemleri dışında kendisi veya başkası namına, bizzat veya dolaylı olarak kooperatifle kooperatif konusuna giren bir ticari muamelesi bulunmamak,
- f) Kooperatif ile ortaklık ilişkisi bulunmamak,
- g) Son 5 yıl içinde gerçekleştirdikleri kooperatif dış denetimlerinde bu Yönetmelik hükümlerine üç seferden fazla aykırı davranışlarda bulunmamış olmak,
- ğ) Görevi süresince, dış denetçiler ve bunların boşanmış olsalar dahi eşleri ile üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dâhil) kan ve kayın hısımları veya dış denetçi tarafından denetlenen kooperatif veya denetlenen kooperatif ile ilgili olanlarla doğrudan veya dolaylı olarak menfaat, ortaklık, kilit yönetici sıfatıyla iş, olağan ekonomik ilişkiler dışında borç veya alacak ilişkilerine girmemiş olmak,
- h) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından bağımsız denetçi olarak yetkilendirilmişse, faaliyet izinlerinin iptal edilmemiş veya askıya alınmamış olması ya da bağımsız denetim resmi sicilinde gayri faal olarak gösterilmemiş olması, Şarttır.
- (2) Dış denetçi, görevini yürütürken bu Yönetmelik hükümlerine ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareket edemez. Ayrıca dış denetçinin 38 inci ve 39 uncu maddelere uygun denetim raporu hazırlaması, süresi içinde tamamlaması ve hazırladığı raporu usulüne uygun olarak sunması gerekir.
- (3) Dış denetçi ile denetim yapılacak kooperatif arasında, denetçinin tarafsızlığını ortadan kaldıran bir nedenin varlığı halinde, denetçi bu kooperatifte denetim yapamaz.

DIŞ DENETÇİ EĞİTİMİ

MADDE 17 – (1) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilen bağımsız denetçiler hariç olmak üzere, bu Yönetmelik kapsamında dış denetim yapacak dış denetçilere, Bakanlık veya Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları veya üniversitelerce eğitim verilir.

(2) Eğitim programını tamamlayanlara katılım belgesi verilir. Katılım belgesinin geçerlilik süresi 5 yıldır. Bu sürenin sonunda dış denetçilerin yenileme eğitimi alarak katılım belgelerini yenilemeleri şarttır.

(3) Dış denetçi eğitimine ve yenileme eğitimlerine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Bilinmesi hususları tüm yapı kooperatiflerine önemle duyurulur.

**KOOPERATİF VE ÜST KURULUŞLARIN DENETİMİNE DAİR
YÖNETMELİK**

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/02/20220201-1.htm>